

ПОКУТСЬКА ПЕРЕДГІРНА ВИСОЧИНА В ЗОНІ КАРПАТ

Письменна Ангеліна Андріївна

здобувач спеціальності «Середня освіта географія»

Прикарпатський національний університет ім. В. Стефаника, Україна

Науковий керівник: Калинка Андрій Казимирович

канд. с.- г. наук, с. н. с., член кореспондент МАНЕБ

Буковинська державна сільськогосподарська дослідна станція ІСГ КР НААН, Україна

Вивчення в даний час Покутського Передкарпаття, яке розташоване на південному сході Івано-Франківської області між долиною Пруту на півночі і північному заході та північним схилом Покутських Карпат на півдні, є самим актуальним. Так на південному сході, границя проходить по широкій долині нижньої течії Черемошу. Тут розміщені окремі частини Косівського, Снятинського, Коломийського і Надвірнянського районів [4]. Рельєф зовнішньої зони Покутського Передкарпаття являє собою скульптурну височину з абсолютними висотами 500—350 м. Височина нахилена на північ в сторону долини Пруту і перетинається порівняно широкими долинами Пістинки, Рибниці і Черемошу, вздовж яких пролягла добре виражена заплава і перша та друга надзаплавні тераси. Фізико-географічні особливості окремих частин Косівського (Покутського) Передкарпаття дозволяють поділити його на декілька ландшафтів.

Фактичним матеріалом для написання тез були наукові – статті, монографії, автореферати та дисертації В процесі виконання роботи використовувала такі традиційні методи дослідження, як порівняльно -географічний, історико-географічний та метод аналізу.

Оскільки Передкарпаття розташоване на південному сході Івано-Франківської області між долиною Пруту на півночі і північному заході та північним схилом Покутських Карпат на півдні. На південному сході, границя проходить по широкій долині нижньої течії Черемошу. Тут розміщені окремі частини Косівського, Снятинського, Коломийського і Надвірнянського адміністративних районів [3]. Рельєф зовнішньої зони Покутського Передкарпаття являє собою скульптурну височину з абсолютними висотами 500—350 м. Височина нахилена на північ в сторону долини Пруту і перетинається порівняно широкими долинами Пістинки, Рибниці і Черемошу, вздовж яких пролягла добре виражена заплава і перша та друга надзаплавні тераси. Фізико-географічні особливості окремих частин Косівського (Покутського) Передкарпаття дозволяють поділити його на декілька ландшафтів [4]. Так Запрутська височинна рівнина розташована на правобережжі Пруту між правими притоками Лючки і Рибниці. Складена вона переважно середньотерасовими природними комплексами і є одним із найважливіших сільськогосподарських районів області. Косівське передгір'я розміщене на південному сході Передкарпаття-це високо піднята височина з абсолютними висотами 380-500 м (г. Кичера - 565 м), характерна глибоким розчленуванням [2]. Від Запрутського Косівський ландшафт відрізняється великими масивами лісів, які розміщені на високих межирічних місцевостях. Печеніжинське горбогір'я займає північний захід Покутського Передкарпаття біля широкої звивини Пруту; на сході воно обмежене долиною Лючки, на півдні прилягає до низькогір'я Рунгурської Слободи. Горбогір'я піднімається до висоти 400—473 м. Глибина розчленування досягає 100—150 м. Визначним місцем природи Печеніжинського горбогір'я є

тисовий заповідник на схилах давніх терас високого правого берега Пруту біля с. Верхнє (Княздвир) [1]. На площі понад 70 га. росте тис ягідний (*Taxus baccata*) — релікт третинного періоду. У заповіднику налічується понад 10 тис. дерев, які ростуть серед модрино-ялинового і букового лісу. Низькогір'я Рунгурської Слободи — це гірський масив, який простягається з північного заходу від долину Пруту на південний схід до межиріччя Лючки-Пістинки. У цьому напрямку масив поступово звужується і за долиною Лючки виклинюється. Від Карпат низькогір'я відділене пониженням, по якому протікають Ослава і верхів'я Лючки [1].

Низькогір'я Рунгурської Слободи являє собою антиклінальне підняття, складене слобідськими конгломератами різного петрографічного

Складу міоценового віку [4]. У геоморфологічному відношенні - це низькогірний хребет структурно-ерозійного типу. Гребенева зона хребта виділяється як вододільна смуга між басейном Сопівки і Ослави. Вододільна смуга складається з куполоподібних піднять з середніми абсолютними висотами 680—730 м. Найбільше підняття досягає 780 м. Північно-східні схили дуже круті з глибоко врізаними долинами рік басейну Сопівки, глибина розчленування досягає 200—300 м. Південно-східний схил більш пологий і також сильно розчленований. Асиметрична будова хребта пов'язана з тим, що антиклінальна структура перевернута на північний схід. Міжгірна понижена рівнина долин Ослави і Покутських Карпат і низькогір'ям Верхньої Лючки розташована між краєм Рунгурської Слободи. Щодо структури цей район являє собою синклінальну зону, яка складена добротівськими сланцями і мергелями. Майже вся рівнина належить до денудаційного рівня Лоевої (шостої тераси), в який врізані молоді долини Ослави і Лючки [5].

Висновки. 1. Встановлено, що Передкарпаття - це передгірна височина, яка має загальний нахил на північний схід від Карпат до долини Дністра і Пруту, яке відрізняється великою горизонтальною і вертикальною розчленованістю у яких абсолютні висоти височини в долинах рік досягають 300—320 м, на межиріччях - 350—500 м, а в передгір'ях - до 550—650 м., яка поділяється на дві частини: Північно-східне або Придністровське Передкарпаття; Південно-західне або Пригорганське Передкарпаття.

Список використаних джерел:

1. Адаменко, О. М. (1996). Природні основи екологічного моніторингу Карпатського регіону. К.: Манускрипт.
2. Адріанов, М. С. (1968). *Клімат. Природа Українських Карпат*. Львів: Видавництво Львів. ун-ту.
3. Атлас Івано-Франківської області. (1990). Москва: Головне управління геодезії та картографії.
4. Миллер, Г. П. (1974). Ландшафтні дослідження горних і передгорних територій. Львов: Изд-во Львов. ун-та.
5. Покутсько-Буковинські Карпати. Вилучено з <https://uk.wikipedia.org/wiki>.